

Aan
De Raad van Ministers van Curaçao
De Staten van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Contactpersoon
Cluster Curaçao
Datum
13 februari 2019
Ons kenmerk
Cft 201900016
Pagina
1/6

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage

-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Bericht op basis van artikel 12 lid 5 Rft

Op 16 januari jl. heeft het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) zijn advies uitgebracht bij de vastgestelde begroting 2019 van Curaçao (kenmerk Cft 201900005). In dit advies heeft het Cft aanbevelingen gedaan over het aanpassen van deze begroting op basis van de realisatie 2018, zodat zij in overeenstemming wordt gebracht met de normen uit artikel 15 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft).

Op 30 januari jl. heeft het Cft de reactie van de minister van Financiën op basis van artikel 12 lid 4 van de Rft ontvangen (zaaknummer: 2019/003774). In onderhavige brief reageert het Cft op dit schrijven op basis van artikel 12 lid 5 van de Rft. Bij zijn reactie betreft het Cft ook zijn bevindingen uit het artikel 12 traject op basis van de begrotingsuitvoering 2018, zoals aangekondigd in de brief van het Cft van 11 februari jl. (kenmerk: Cft201900014).

Oordeel

In het advies bij de vastgestelde begroting 2019 heeft het Cft vier aanbevelingen opgenomen. Deze aanbevelingen betreffen het bijstellen van deze begroting op basis van de tot nu toe beschikbare gegevens over de realisatie 2018, het gelijkmatig verdelen van de compensatie van de tekorten uit 2017 en 2018 over drie jaren en het per direct versterken van het financieel beheer en de budgetdiscipline. De begrotingswijziging (BW) terzake zou volgens het advies uiterlijk 1 maart a.s. ingediend moeten worden bij de Staten.

Op basis van de meegestuurde herziene prognose 2019, constateert het Cft dat de minister voornemens is om de belastingramingen (inclusief erfpacht) naar beneden bij te stellen met ANG 91,6 miljoen. Het Cft onderschrijft deze bijstelling.

Het Cft vraagt om ook de niet-belastingopbrengsten neerwaarts bij te stellen. Conform het advies van 16 januari jl. verwacht het Cft op basis van de realisatie 2018 tot en met het derde kwartaal lagere niet-belastingopbrengsten van minimaal ANG 35,2 miljoen. Het betreft lagere dividendopbrengsten van ANG 11,9 miljoen en lagere inkomsten van verkopen ten bedrage van 23,3 miljoen. Tevens vraagt het Cft of de minister kan aangegeven of zich bij de in de brief van 16 januari jl. benoemde risico's Sehos, C-post en de betalingsregeling van UTS al tegenvallers voordoen en hoe hij deze risico's in de begrotingsuitvoering gaat beheersen.

De Rft schrijft voor dat de begroting sluitend moet zijn. Uitgangspunt daarbij is dat de ramingen reëel moeten zijn, dus geen te hoge ontvangstenramingen of te lage uitgavenramingen. Voor de vastgestelde begroting 2019 betekent dit dat er voor minimaal ANG 126,8 miljoen aan lagere uitgaven en/of hogere inkomsten moeten worden verwerkt om de begroting 2019 sluitend te krijgen. Daarbij is nog niet volledig rekening gehouden met de compensatie van een derde deel van de som van het tekort van ANG 116,8 miljoen uit 2017 en het voorlopige tekort van ANG 39,1 miljoen in 2018. In de begroting 2019 is ANG 23 miljoen opgenomen als tekortcompensatie.

De minister benoemt in zijn reactie een aantal mogelijkheden om de begroting weer sluitend te maken:

- Uitstel van de indexering van de ambtenarensalarissen zolang er geen zicht is op een begroting die aan de normen van de Rft voldoet.
- Geen nieuwe indiensttredingen (m.u.v. de financiële functie en enkele kritische functies bij het ministerie van VVRP).
- Het instellen van een (voorlopige) verplichtingenstop zoals besloten in de Raad van Ministers van 23 januari jl.
- Het niet meer uitbetalen van facturen die niet zijn voorzien van geldige bestelbonnen.

Het Cft heeft met instemming kennisgenomen van deze voornemens. Echter deze behoeven concrete kwantificatie teneinde de financiële effecten ervan te kunnen vaststellen en te kunnen beoordelen of de begroting 2019 in evenwicht wordt gebracht. Zo ontbreekt het bij het voornemen om niet te indexeren aan het inzicht of dit alleen ambtenaren betreft dan wel tevens trendvolgers. De minister geeft aan onder andere hiermee te willen wachten tot de hiertoe ingestelde Commissie Begrotingsdoorlichting haar werkzaamheden aan het einde van deze maand februari heeft afgerond. Hier kan niet mee worden ingestemd, omdat de Rft voorschrijft dat in het kader van dit hoor- en wederhoortraject moet worden vastgesteld of de begroting 2019 alsnog voldoet aan de normen uit artikel 15 van deze Rijkswet.

Met betrekking tot de door de minister benoemde mogelijkheden merken wij nog het volgende op. Het instellen van een verplichtingenstop heeft slechts zin als deze ook consequent en in alle lagen van de organisatie wordt nageleefd en daartoe strikte handhaving plaatsvindt.

Voor wat betreft het niet meer uitbetalen van facturen zonder bestelbon, geldt dat cruciaal is dat overtredingen van deze regel c.q. aanwijzing steeds effectief worden gesanctioneerd. Gaarne verneemt het Cft hoe de regering hier invulling aan geeft.

Het door de minister opgestarte traject van een begrotingsdoorlichting brengt het risico met zich mee dat de noodzakelijke keuzes en besluiten niet tijdig worden genomen en onvoldoende opleveren. Vorig jaar heeft het lang geduurd voordat een vergelijkbare begrotingsanalyse tot slechts een beperkte set aan realistische maatregelen leidde, die bovendien onvoldoende effectief bleek in het voorkomen van een nieuw tekort. Daarnaast bleken sommige maatregelen in het kader van financieel beheer die nu zijn genomen - waaronder een verplichtingenstop - vorig jaar evenmin onvoldoende effectief in het voorkomen van een tekort.

Het Cft blijft onverminderd bezorgd over het financieel beheer, maar constateert wel dat er acties plaatsvinden. Zo start de regering met de werving van financiële medewerkers en is inmiddels een roadmap vastgesteld die moet leiden tot een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2021. Het Cft stelt er prijs op deze maand tijdens een financieel beheer-dag daarover met de minister van gedachten te kunnen wisselen. Separaat zal het Cft nog reageren op zijn plan om de belastingheffing en -inning op orde te brengen.

Het Cft wijst erop dat het ook moet beoordelen of de meerjarenbegroting sluitend is. In dat verband maakt het Cft zich in toenemende mate zorgen over de (meerjarige) financiële ontwikkelingen in de zorg en sociale zekerheid. Zo zijn de betalingsachterstanden van het land aan de SVB in 2018 opgelopen met ANG 53,1 miljoen. Ook het IMF wijst daar in zijn artikel 4 consultatie over 2018 op en geeft aan dat het tekort in dat jaar op de landsbegroting daarmee de facto nog hoger is dan thans wordt gerapporteerd. Zorgelijk is ook de ontwikkeling van het schommelfonds dat naar verwachting al in 2021 een negatief saldo zal hebben en in het jaar 2028 uitkomt op een tekort van ANG 1,44 miljard.

In 2019 zal het nieuwe ziekenhuis HNO in gebruik worden genomen met - naar verwachting - fors hogere exploitatielasten. Eerder is met de regering van Curaçao afgesproken dat deze gecompenseerd worden door een hogere efficiëntie in de ziekenhuiszorg en dat zij voor 1 februari 2019 met maatregelen zal komen die ter toetsing aan het Cft worden voorgelegd. Het Cft moet constateren dat deze afspraak niet is nagekomen. De regering geeft aan dat zij een commissie wil instellen om een grondig onderzoek naar de sociale fondsen uit te voeren teneinde de houdbaarheid te kunnen garanderen. Naar het oordeel van het Cft vraagt dit nu reeds om actie, zodat maatregelen in deze kabinetsperiode nog geïmplementeerd kunnen worden. Het Cft verneemt graag de opvatting van de regering hierover, in het bijzonder met betrekking tot een tweetal concrete aanbevelingen van het IMF tot aanpassing van de ziekte- en werkloosheidsuitkeringen, die ook de werking van de arbeidsmarkt aanzienlijk zullen verbeteren.

De financiële situatie van Curaçao is zorgwekkend en vergt vergaande en ingrijpende maatregelen van de regering zowel voor de korte als de lange termijn. Het Cft verzoekt de minister om binnen 14 dagen - dus uiterlijk 27 februari a.s. - conform artikel 13 lid 1 van de Rft te reageren en aan te geven hoe invulling wordt gegeven aan onze aanbevelingen. Wij begrijpen dat de minister de begrotingswijziging terzake voor 1 april a.s. bij de Staten gaat indienen.

Op basis van de reactie wordt bepaald of het bericht van het Cft aan de Rijksministerraad (RMR) naast de begrotingsuitvoering 2018 ook de vastgestelde begroting 2019 zal omvatten. Het Cft wil u er in dit verband nogmaals op wijzen dat de berichtgeving aan de RMR vergezeld kan gaan van een gemotiveerd advies tot het geven van een aanwijzing.

Toelichting

Gewone dienst

In reactie op het advies van het Cft bij de vastgestelde begroting geeft de minister een herziene prognose van de belastingramingen voor 2019, waarbij sprake is van een neerwaartse bijstelling van ANG 91,6 miljoen. Gecombineerd met lagere ontvangsten van dividenden en van verkoop van goederen en diensten komt dit uit op een totaal van ANG 126,8 miljoen. Vanwege de impact die dit zou hebben op de reële groei van het BBP - zoals het CBCS op verzoek van de minister heeft onderzocht - doet hij nog geen uitspraak over de invulling van de tekortcompensatie. Besparingen en inkomstenverhogende maatregelen om de begroting weer in evenwicht te brengen zijn eveneens niet opgenomen in zijn reactie. Deze zullen op basis van de uitkomsten van de Commissie Begrotingsdoorlichting eind februari 2019 in beeld worden gebracht, waarbij de minister aangeeft de commissie tot dan de tijd te willen geven om de begrotingsdoorlichting op een deugdelijke wijze te kunnen uitvoeren. Voor een bijgestelde prognose van de dividendbaten en baten uit verkopen, die in de brief van het Cft van 16 januari jl. worden gevraagd, wordt door de minister verwezen naar de begrotingswijziging die voor 1 april a.s. bij de Staten zal worden ingediend.

Voor de niet-belastingopbrengsten heeft de minister nog geen voorstel gedaan voor het aanpassen van de begroting 2019. Conform ons advies van 16 januari jl. verwacht het Cft op basis van de realisatie 2018 lagere niet-belastingopbrengsten van minimaal ANG 35,2 miljoen in 2019. Dit is gebaseerd op de tegenvaller in 2018 bij de dividendopbrengsten (ANG 11,9 miljoen), die een indicatie geeft van de structureel te hoog begrote dividendopbrengsten, en de benodigde neerwaartse bijstelling van de verkopen goederen en diensten (ANG 23,3 miljoen). De desbetreffende raming in de vastgestelde begroting 2019 is met dat laatste bedrag verhoogd ten opzichte van de realisatie in 2018.

In totaal dient dus minimaal voor ANG 126,8 miljoen aan lagere ontvangsten gecompenseerd te worden om de begroting reëel sluitend te maken. In de begroting 2019 is rekening gehouden met een tekortcompensatie van ANG 23 miljoen.

Aangezien de minister in zijn reactie nog niet aangeeft hoe hij de begroting 2019 reëel sluitend maakt, kan het Cft niet anders dan constateren dat deze begroting niet voldoet aan de normen uit artikel 15 van de Rft.

Het niet aan de normen voldoen, geldt ook voor de meerjarenbegroting. In het zogenoemde artikel 4 advies van het IMF van 25 januari 2019 wordt een aantal aanbevelingen gedaan die in dit verband relevant zijn. Dit betreft o.a. maatregelen om het beroep op de sociale zekerheid terug te brengen en de kosten van het overheidsapparaat te verlagen. Het Cft nodigt de minister uit om dit advies van het IMF te betrekken bij het opstellen van een pakket noodzakelijke maatregelen om te komen tot een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting van Curaçao.

Financieel beheer

De minister beschrijft in zijn reactie diverse maatregelen ter verbetering van het financieel beheer. Het Cft neemt met instemming kennis van de stappen die de minister zet ter versterking van de financiële functie. Mede gezien het feit dat vorig jaar de verplichtingenstop en het voorafgaand toezicht niet effectief zijn gebleken in het voorkomen van uitgavenoverschrijdingen, verneemt het Cft graag welke concrete aanvullende maatregelen hij neemt om de budgetdiscipline daadwerkelijk te versterken.

Op 25 januari jl. ontving het Cft de roadmap naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2021. De roadmap maakt inzichtelijk op welke onderdelen en processen de nadruk zal liggen bij het versterken van de financiële functie. Het Cft vraagt de minister daarbij wel rekening te houden met de borging in de eigen organisatie van deze verbetering, tijdens en na afronding van de werkzaamheden door de SOAB. Ook vraagt het Cft de minister om in overleg met de SOAB te beschrijven hoe de onafhankelijkheid van de accountant in dit proces gewaarborgd zal worden. Het Cft gaat hierover in gesprek met de minister en verzoekt hem verder over de voortgang alsmede beide hiervoor benoemde onderwerpen bij de eerste uitvoeringsrapportage 2019 te rapporteren. Tot slot vraagt het Cft aandacht voor het ontbreken van een kostenraming voor het uitvoeren van de projecten in de roadmap en verzoekt de minister om in zijn reactie op deze brief deze kosten en de dekking daarvan meerjarig in beeld te brengen.

Kapitaaldienst

In zijn brief van 16 januari jl. zijn door het Cft specifieke investeringen benoemd waarvan door het Cft onvoldoende is vast te stellen of het gaat om kapitaaluitgaven. De minister heeft aangegeven dat het CBS Nederland is benaderd om daarover een uitspraak te doen en de resultaten in de eerste week van februari 2019 te verwachten. Het Cft vraagt de minister om in zijn reactie op deze brief hier nader op in te gaan en de bevindingen van het CBS als bijlage toe te voegen.

Kenmerk
Cft 201900016
Blad
6/6

Risico's

De risico's die in de brief van het Cft van 16 januari jl. worden benoemd zijn actueel en hebben een directe impact op de begroting. De minister heeft aangegeven daarop terug te komen bij de BW, die voor 1 april zal worden voorgelegd aan de Staten en daaraan voorafgaand aan het Cft. Het Cft vraagt de minister in zijn reactie op deze brief minimaal een procesmatige update te geven inzake de raffinaderij en verzoekt hem om op de benoemde risico's Sehos, C-post en de betalingsregeling van UTS inhoudelijk te reageren.

Verbetering invordering en heffing van de belastingen

Op 3 januari jl. ontving het Cft van de minister het Verbeterplan 2019 Belastingheffing en Invordering. Het plan is een combinatie van diverse deelprojecten van de belastingdienst, de douane en de Stichting Belasting Accountants Bureau (SBAB). Het Cft zal binnenkort in een aparte brief inhoudelijk reageren.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid die te geven.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao